

A TENGERPART

Társadalmi, közgazdasági és tengerészeti napilap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Riva Szápáry, Adria-palota.

Telefon 224. szám.

Előfizetési ár:

Egész évre 24 kor. Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy óra 2 kor.

Egyes szám ára 8 fillér.

HIRDETÉSEKEL
kiadóhivatal mérsékelt áron számít

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 30 fillér.

Világ folyása.

Fiume, szept. 24.

A welf kérdés újra kísért Németországban. Nehéz és bonyolult kérdés ez. Mikor Poroszország az 1866-iki háboruban megverte Ausztriát, a hannoveri királyságot, amely Poroszország ellenében Ausztria pártján állott, egyszerűen megszüntette és 1866. szeptember 20-án a saját területébe kebelezte be az országot, amelyet már a háboru folyamán teljesen elfoglalt és megszállott. Az ősrégi Welf uralkodóház, amely azon a földön már majdnem nyolczszáz esztendő óta uralkodott, természetesen nem nyugodott bele ebbe a dologba, hanem a trónfosztás ellen ünnepélyesen tiltakozott. V. György, Hannover utolsó trónvesztett királya, 1866. szeptember 23-án bocsátotta ki a tiltakozást, amelynek persze semmi kézzelfogható fogantatja nem lett, mert azzal a papírlappal, amelyre a tiltakozás volt írva, nem lehetett kikergetni Hannover területéről a marczona porosz katonákat. V. Györgynek magának pedig katonája nem volt. Így tehát földönfutóvá lett az ősrégi uralkodóház. Ez a földönfutás nem volt tulságos tragikus, mert a kapzsi poroszok rengeteg értéket foglaltak ugyan le a maguk javára a Welf uralkodóház óriási magánvagyonából is, de azért a Welf ház még ma is a leggazdagabb fejedelmi házak egyike Európában. Mikor V. György 1878-ban meghalt, fia és örököse, Ernő Ágost, cumberlandi

és braunschweig-lüneburgi herceg föntartotta atyja tiltakozását és minden jogigényét családja ősi birtokaira. Innen ered az engesztelhetetlen harag a Welf és Hohenzollern uralkodóházak között. A most uralkodó német császár, II. Vilmos, már több ízben megkísérelte ugyan a közeledést a cumberlandi herceghez, de a büszke herceg, aki jóval régebbi időre tudja visszavezetni a családfáját, mint a Hohenzollernnek, tudni sem akar a kibékülésről, míg uralkodói igényei is, legalább részben, kielégítést nem nyernek. A berlini félhivatalos Norddeutsche Allgemeine Zeitung csak nemrég is — ki tudja hányadszor — megczáfolta ugyan, hogy tárgyalások folytak volna vagy folynának jelenleg a welf kérdésben Berlin és Gmunden között, ahol a cumberlandi herceg udvarát tartja. De ez a félhivatalos czáfolat is csak annyi értékkel bír, amennyivel a félhivatalos czáfolatok általában bírnak. Köztudomásu dolog, hogy Vilmos császár, mikor arról volt szó, hogy fia, a trónörökös, a cumberlandi herceg egyik leányát vegye feleségül, egész világosan és határozottan kifejezésre juttatta, hogy ki akar békülni a Welf fejedelmi házzal. A cumberlandi herceg azonban kijelentette, hogy minden jogigényét teljesen és csorbítottatlanul föntartja, amin aztán megakadtak a tárgyalások. Minthogy azonban a német trónörökös a napokban jegyet váltott Czeccilia mecklenburg-schwerini hercegnővel, akinek testvérbátyja, a mecklenburg-schwerini nagyherceg, a cumberlandi

di hercegnek egyik leányát birja feleségül, a Hohenzollern és a Welf ház oly közeli sógorságba jut, hogy a kibékülési tárgyalások megindítása, illetőleg folytatása, hosszabb-rövidebb idő múlva bizonyosra vetető. A welfek történeti, monarchikus és jogi alapon épült javaslata most ez: »Állítsák vissza az ősrégi Braunschweig-Lüneburg hercegséget körülbelül azokkal a határokkal, amelyekkel a hannoveri választófejedelemség és Braunschweig hercegség az 1803. évi megállapítás szerint birtak.« A hannoveri királyságra vonatkozó jogigénye tekintetében Ernő Ágost cumberlandi herceg világosan kijelentette: »Ezt a jogigényemet sohasem szándékoztam a német birodalom békességét veszélyeztető módon érvényesíteni. Teljesen tudatában vagyok abbeli kötelességemnek, hogy a német birodalomhoz tartozó szövetséges államok egyikének élén állva, ily igényeket csak a német birodalom alkotmányának megfelelő uton-módon szabad érvényesítenem.«

Romániából paraszttáborok úrrá kezdek. Moldovára az idej rossz termés iszonyu inséget hozott, ami a parasztságot nagy forrongást idézett elő. Különösen a jasszi-i, vaszlíni, románi, dorohoji és botosáni kerületekben öltött aggasztó jellegű ez a mozgalom. A bujtogatók által föltüzelt parasztság azt követelte, hogy az állami birtokokat, valamint a magánbirtokok egy részét is osszák szét közöttük és néhány községben erőszakkal elfog-

„A TENGERPART“ TÁRCZÁJA.

Vanitatum vanitas!

— Salamon Prédikátor (Bölcs Salamon) Könyvének verses átdolgoása a Szent Irás nyomán. —

Irta: Sz. Kovács Zoltán.

I.

Hiábavalósága az emberi bölcseségnek.

Uralkodván soká Izraelnek földjén,
Nagy gondolkodásban éjszakákat töltvén,
Király vala bátor,
Mit elméje gondolt hosszú évek óta,
Szorgalmatos kézzel pergamentre rötta
A nagy Prédikátor:

Hiábavalóság e világon minden,
Amihez ingyen jutsz s amit vásálsz kincsen,
Hiábavalóság!
Minden küzdés, szerzés, minden drága jószág,
Mind, amit elérhetsz, testi-lelki jószág:
Hiábavalóság!

Avagy hogyha küzdesz, avagy hogyha fáradsz,
Hogy az arczod forró verejtéket áraszt
S vérzel ezer sebből;
Ha az alkotásnak szilaj vágya kerget
És szünetlen száguld te nyugtalan lelked:
Mi hasznod van ebből?

Nemzetségek jönnek, nemzetségek mennek,
A küzdők, a vívók mind, mind elphennek
S nem térnek meg többé;

Minden, ami él itt, sírja felé halad,
Sírja felé halad, csupán a föld marad,
Marad mindörökké.

Nézzétek a Napot: bíboros palástját
Reggel szétteríti, hogy szerteszét lássák,
S büszkén néz le ráok;
És ha Nyugat táján elnyugszik is estve,
Másnap reggel ismét, bíborszínre festve,
Keleten látjátok.

S amint a nap fordul, amint a Nap mégyen,
Ákkép forognak a csillagok az égen,
Úgy forog az ég is,
Amely ezt az utat sokszor végigröta
Világ teremtése, évezredek óta,
S forog mégis, mégis.

Avagy a folyóknak vizeit ha nézed:
Mintha úznék őket hatalmas ígézet,
A tengerbe futnak;
És a tenger mégis soha meg nem telik,
És a forrásokhoz minden ő vizeik
Vissza-visszajutnak.

Mindezen dolgoknak mélységes mély nyitja
Egyedül az erős Teremtőnek titka,
Mely nem közös mással;
Föl nem foghatod azt gyarló földi észszel,
Bárha bételnék is te szemed nézéssel,
Te füled hallással.

Ami volt: ugyanaz, mi ezután leszen,
S a mi van: ugyanaz, a mi volt már régen;
Akármerre indulj,
Akármerre nézzél kutató elméddel,

Szemed azt az egyet látja szerteszéjjel:
A Nap alatt nincs új!

S hogyha vagy mégis, amiről azt mondják,
Kik elütik könnyen a nézésnek gondját:
»Ez új dolog, lássad!«
Nem új az, nem új az, higgyétek el nékem:
Még volt ugyanaz már mi előttünk, régen,
Az ő színe más csak.

Nincsen itt emléke, ami elmúlt, annak,
Valamint azokról, amik mostan vannak,
Emlékezet nem lesz;
Minden meglévőnek pusztulás ő sora,
Mint a sivatagban a tevének nyoma,
Elenyészik, elvész.

Én, a Prédikátor, Izrael királya,
Salamon: e néven Jisáj unokája,
Lantos Dávid sarja,
Hogy Jéruzsálemnek városában, itten,
Apámnak trónjára emelt a nagy Isten
Mindenható karja:

Adám én elmémet tudására annak,
Mik a magasságos egek alatt vannak
S itt e földön élnek;
Megvizsgálék mindent és elmémnek szárnya
Repült ernyedetlen — hasztalanság bárha! —
Északnak és Délnek.

S vizsgálódván ekkép: mindaz, amit láttam,
Vala nagyon gazdag sok-sok búsulásban!
E világ folyása
S ami látható itt emberi elmének,
Mind nagy hasztalanság s lelkünk gyötrelmének
Bugyogó forrása!

lalták a kiszemelt birtokokat. *Október 14-ére a parasztság általános zűrdülést tervezett.* Ezen a napon érkezik ugyanis a királyi család látogatóba Jassziba. Azt tervezték, hogy ekkor a parasztek a mondott öt kerületből tömegesen beözönlenek Jassziba, Moldova régi fővárosába és viharos tüntetéssel fogják követelni magától a királytól a visszaadását azoknak a földeknek, amelyeket régi szájhagyomány szerint *Nagy István*, Moldova népszerű fejedelme, ezélt öt száz esztendővel végredelelt a paraszteknek adományozott. A mozgalmat rendszeresen szervezték és vezetője a Jassziban megjelenő *Prietenul Poporului* (A nép barátja) című újság kiadója, *Butman* volt, aki azért hajászta a parasztek közt a népszerűséget, mert politikai szereplésre vágyik és be akar jutni a parlamentbe. A kormány azonban erélyes intézkedésekhez nyult és nagy katonai erő kirendelésével véroetas nélkül sikerült a mozgalmat elfojtani. *Butman* és bujtogató társait letartóztatták.

A keletdssiai harcstérről nincs semmi nevezetesebb új hír. Mukden körül a japánok folytatják az előrenyomulást, de a nagy csata még nem kezdődött meg. Port-Arturnál a helyzet változatlan. Megemlítendő az a híresztelés, amely azonban még nem nyert végleges megerősítést, hogy *Orlov* tábornok, akit azzal vádolnak, hogy a liaojangi csata az ő tehetlensége miatt veszett el, *agyonlőtte magát.*

A városi képviselőtestület tegnap délután hat órakor *Vio Ferencz* dr. polgármester elnöke alatt ülést tartott. Az ülésen 39 városatyá vett részt. Elmaradásukat kimentették: *Dumicich* Máté, *Minach* János, *Ossoinack* Lajos lovag, *Rákosi* Imre dr., *Thierry* Henrik lovag és *Vio* Antal dr.

A polgármester bejelenti az ülésen, hogy a pénzügyminiszter a városi takarékpénztár ama kérelmét, hogy a Baross-kikötőben épülő házaira lényegesebb adómérséklést engedélyezzen, kedvezően intézte el.

Ezután áttérnek az igazságügyi palota építésének tárgyára.

A polgármester bejelenti, hogy a belügyminiszter helybenhagyta a tanácsnak tavaly júliusban hozott azt a határozatot, hogy az igazságügyi palota számára a *Dumicich* János-

Mi fogyatkozásink oly sűrűen állnak,
Mintha néznéd, mikor serényen kaszálnak,
A nagy, tuskés tarlót;
Ami egyenetlen, az egyenes nem lesz,
Ki botor elméjű, okosat az nem tesz,
Gyarlók vagyunk, gyarlók!

Mondám én elmémben: Imé, nagygyá lettem!
Ki arathatná el vajjon én felettem
A bölcsesség díját?
Nagy Jéruzsálemben akik fők valának,
Egy se szerze köztük oly tudást magának,
Bármilyen néven hívják!

És járton-járván a bölcseségnek útján,
Oltogatván szomjam tudományok kútján,
Nagy, sötét borúság
Szállt az én szívemre, én lelkemre mégis:
Haj, mert megismerem, hogy a bölcsesség is
Merő nyomorúság!

Az asszony elment.

Irta: *Nemeskéri Kiss József.*

Tulajdonképen teljesen érthetetlen dolog, hogy miképen veszett össze *Tobor* Iván a feleségével az első esztendő vége felé. Nagy boldogságban éltek s *Tobor*, amikor megnősült, már úgy vágyódott évek óta a házasság életiszta, csendes boldogságára, mint az üldözött vad a forrás mellett egy ital üdítő vizre és a biztos, zavartalan pihenőre.

Tobor nagyon különös ember volt. Viha-

féle telket megszerzi és azt a kincstárra átruházza. Az igazságügyi palota építése tehát nem ütközik most már semmiféle akadályba és reméli, hogy az építést mielőbb megkezdik.

Stupicich városi képviselő a következő interpellációt terjeszti elő:

A legutóbb előfordult igazgatónői és tanítónői kinevezések alkalmából kérdem a tisztelt polgármester urat, kinek van joga tanítókat kinevezni, a városi képviselőtestületnek-e vagy az iskolaszéknek? Azt hiszem — mondja az interpelláló — hogy még abban az esetben is, ha ideiglenes vezetésről volna szó, a városi képviselőtestületet illeti meg a jog, ha az iskolaszék alapszabályait következetesen hajtánók végre és ha a régi gyakorlatot folytatni akarjuk.

A polgármester válaszában azt mondja, hogy a kinevezéseket az iskolaszék eszközli, de a városi képviselőtestületnek joga van a határozatot megmástitani. Senki sem vonhatja azonban kétségbe azt, hogy a kinevezésre leginkább és első sorban az iskolaszék van hivatva, amely lelkiismeretesen is teljesíti kötelességét. Az iskolaszék határozatait, mint mondá, a városi képviselőtestületnél meg lehet fellebbezni s minthogy tudomása szerint az iskolaszék határozata ellen több tanítónő fellebbezéssel is élt, a tanítónők panaszát a jövő ülés napirendjébe fel fogja vésni s így a képviselőtestület tagjainak alkalmuk lesz a kérdéssel érdemlegesen foglalkozni.

Stupicich a polgármester válaszában csak ama részével elégszik meg, melyben kijelenti, hogy az iskolaszék határozatát napirendre fogja tűzni. Ez alkalmat fog nyújtani neki arra, hogy bebizonyítsa, hogy a képviselőtestület még az ideiglenes kinevezésre is fel van jogosítva.

Az izraelita temetőnek a katolikus temetőtől való elválasztására és egy e célra építendő kőfalra a képviselőtestület 4500 koronát szavazott meg.

A város 20 millió kölcsöne ügyében *Dardi* előadó tesz jelentést. Felolvassa a kölcsön felvételére vonatkozó aktákat, a munkaprogramot, melyet már ismertettünk és a kötelezvények alakját.

Bruss városi képviselő azt indítványozza, hogy a közfürdő építését a kölcsön első részletéből fedezzék, mert Fiumében nagy szükség van közfürdőre.

Sirola azt kérdi, hogy a scurigner ut és a plassei templom építését a munkaprogramnak ama részébe vették-e fel, melyet az első kibocsátásból fognak fedezni.

Stupicich megjegyzi, hogy iskolák építésére nagyobb szükség van, mint kaszárnyák építésére.

ros fiatalság után vonult haza a birtokára, mint mondá: pihenni. Sokszor kóborolt ott a Tisza partján, puskával a vállán, a nádas mellett. Legtöbbszörre el sem sütötte a fegyvert, hanem letelepedett a szomorúfüzek alatt s ott elgondolkozott. Mellette zugott a nádas s a gondolatokba beleszóltak a Tisza csassogó hullámai. Mindez csak arra volt azonban jó, hogy mindinkább érezték a nagy csöndesség, amely itt tanyázik a nagy síkon. A szél is olyan révedezve jár itt. Hol a vizet fodrozza, majd meg bekalandozik a pusztaságba, végigfut a síkon s tovább, erőre kapva, fölkararja a homokot. A messziségben ilyenkor tovalebbent egy-egy szürke homokfelhő, kélt, szállt, emelkedett, végtére eltűnt, semmivé lett. *Tobor* ahogy nézte ezt a pusztaság csöndjében, mind csak arra gondolt, hogy így suhan, mulik el minden, az ember élete is, az is csak felhő, kié rózsás, kié szürke és sötét, de mind eltűnik egykor, semmivé lesz. A gyakori merengés mindegyre elégikusabbá tette *Tobor*at, olyan elhagyatottnak érezte magát. Ebben a lelkiállapotban gondolt a házasságra s minél többet gondolt, annál jobban vágyott rá. Nem kerest soká asszonyt. A szomszéd birtokosnak volt egy leánya, mindennel megáldotta az Isten, hogy jó feleség lehessen belőle. Csupa szív volt, ritka, nemes szív, egyszerű és igénytelen. Ez a leány titokban régóta szerette *Tobor*at, aki egészen más volt, mint a többi falusi gavallér. Három havi mátkázás után megesküdtek. Ez a *Tobor* házasságának a története.

Bellen alpolgármester azt mondja, hogy a városi tanács és a pénzügyi bizottság eleget foglalkozott már a kölcsönrel, tehát azt indítványozza, hogy a képviselőtestület, mellőzve a javaslat részletes tárgyalását, szavazza meg a kölcsönt a pénzügyi bizottságnak.

A képviselőtestület túnyomó többsége elfogadja *Bellen* alpolgármester javaslatát. Ezután, minthogy az idő már esti 8 órára járt, a városi képviselők nagy része elhagyta a termet, úgy, hogy a polgármester határozatképtelenség folytán berekesztette az ülést.

A kivándorlás és az amerikai hatóságok. A belügyminiszter tudvalevőleg valamennyi törvényhatósághoz körrendeletet intézett, amelyben figyelmeztet arra, hogy az amerikai bevándorlási hatóságok a bevándorlók bebocsátása elé napról-napra újabb nehézségeket gördítenek.

Újabbban ugyanis minden bevándorló, akinek utazási jegyét valamely ottlakó rokona, vagy ismerőse fizette meg, vagy akinek utiköltségeihez bárki valamivel hozzájárult, egy külön bizottság által szigorú vizsgálat alá vétetik és csak akkor bocsátatik be a szárazföldre, ha kétségtelenül bebizonyul, hogy a bevándorló előreláthatólag nem fog közsegélyre szorúlni. E rendszabály alól csak azok a kis-korú gyermekek, kiknek viteldiját a szülők fizették és azok a nők vannak kivéve, akiknek viteldiját a férjük fizette. Következésképpen pedig ennek a rendszabálynak, hogy — a most említett kivételével — mindenkit, aki Amerikában előre váltott jegygyűjtn, a vizsgálat-állomásokon napokon át visszatartanak, amíg a vizsgálat kellemetlenségein át nem esik. A miniszter ennél fogva felhívja a törvényhatóságokat, hogy alkalmas módon és a legkiterjedtebb mértékben figyelmeztessék a lakosságot, hogy lehetőleg kerüljék az előreváltott jegyekkel való utazást annál is inkább, mert az amerikai hatóságok e miatt akadályokat gördítenek a partraszállásuk elé, esetleg a tengeren átkelt utasokat vissza is utasítják. Ugyancsak a kivándorlásra vonatkozik a belügyminiszternek egy másik rendelete, a mely valamennyi járás főszolgabírájához, a rendőrkapitányokhoz és a községi előljárásihoz ven intézve. Ez a rendelet megengedi a kivándorlóknak, hogy abban az esetben is, ha utlevelükön utirányul Hamburg vagy Bréma van megjelölve, Fiumén át utazhassanak. Ez a rendelet módosítja az utlevéltörvény azon rendelkezését, hogy a kivándorlóknak az utlevelében megjelölt utiránytól eltérni nem szabad.

Boldogan éltek egész az összeveszésig. Hogy ez miként esett, mint mondám, szinte érthetetlen, ám azért mégis megvan a maga története. *Tobor*at ismerte, meg lehet talán magyarázni. *Tobornak* a szive sohasem mozdult meg egész életében, csak ott a Tisza mellett a csöndben. A leendő feleségét pedig nem ösmerte ki teljesen, nem is mérlegelte magában, hogy tulajdonképpen milyen kincset kap benne. Az első hónap pedig boldogság volt, csupa boldogság és *Tobor* azt hitte, hogy ez nem is lehet másképen. Azt látta, hogy a felesége nagyon szereti, hogy menyország az otthona. Am valljuk meg őszintén, *Tobor* abból a menyországból néha ki-kivándorolt egy kissé a pakoiba. Értvén pokol alatt mindazokat a helyeket, ahol legénykorában vélte föltalálni a menyországot.

Egy este a felesége hiába várta vacsorára. Elmaradt bejelentés nélkül s csak reggel felé vetődött haza, magával hozva a jó pajtasokkal átöltívornyá mámorának egy részét. A szegény asszony egész éjjel nem tudott hová lenni az aggodalomtól, hajnalban aztán a nyakába ugrott az urának, de később szemrehányásokat is tett neki. *Tobor* egyszerre dühbe jött, úgy érezte, hogy az ő egyeni szabadságában korlátozzák. Durván fölpattant. Így veszték össze. Az asszonyka pedig, akiben volt önérték, nem tűrte a durvaságot, hanem összekapolt s utazott haza tüstént a szüleihez. *Tobor* még a vasutra sem kísért ki, sőt bucsuzás helyett utána kiáltott, hogy minden

Előfizetési felhívás.

Szeptember hó 21-ikén előfizetést nyitottunk „A Tengerpart” című napilapra.

„A Tengerpart” ünnep és vasárnap kivételével naponként délután öt órakor legalább nyolcz oldalnyi terjedelemben jelenik meg.

Előfizetési árak.

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	24 korona.
Fél évre	12 „
Negyedévre	6 „
Egy hónapra	2 „

Egyes szám ára 8 fillér.

Előfizetést bármely naptól kezdve fölvesz

„A Tengerpart” kiadóhivatala,

Fiume, Riva Szápáry, Adria-palota.

Abbonamento al giornale.

Ai 21 settembre abbiamo aperto un abbonamento al giornale quotidiano „A Tengerpart”.

Il giornale „A Tengerpart” escirà ogni giorno — eccettuate le domeniche ed i giorni festivi almeno in otto pagine.

Prezzi d'abbonamento.

Loco a domicilio o altrove colla posta:

Anno intiero	cor. 24.—
Semestre	„ 12.—
Trimestre	„ 6.—
Un mese	„ 2.—

Numero singolo cent. 8.

L'abbonamento si può principiare da qualunque giorno.

L'amministrazione del giornale

„A Tengerpart”

Fiume, Riva Szápáry, palazzo Adria.

A szerkesztőség és kiadóhivatal
telefon-száma: 224.

jól van így, csak menjen, örül, hogy végre szabad lett.

Tobor e pillanatban azt hitte, hogy meggyűlölte ezt az asszonyt s hogy most megszabadult tőle, a tőle az óriási, szinte nyomasztó szeretettől, mely már terhére volt. Ám csakhamar másképen kezdett gondolkodni. Hogy magára maradt, föl s alá járt a szobákban s lassankint minden oly üresnek, kietlennek tűnt föl neki. Két napig élt magányosan s oly rettenetesen kellemetlenül érezte magát. Minden egész más. A harmadik napon, mikor éjjel hazafelé készült, borzadózva gondolt lakására, ahol most nagy, magányos csöndesség ütött tanyát. Fáradt volt, de ahelyett, hogy vágyott volna lepihenni, úgy gondolt hideg ágyára, mint valami koporsóra. Legjobban gyötörte a csönd, a nagy, sivár, kietlen csönd. Meg aztán olyan pusztának érezte a hajlékát, pedig az asszony csak egy-két apróságot vitt magával, de éppen ez a néhány apróság tudta oly kedvessé tenni a hajlékot. Tobornak megfájdult a szive. Kérdezgetni kezdte magától, hogy tulajdonképen miért is történt mindez? Rájött, hogy úgy még senki sem szerette, mint ez az asszony. És fogja-e még valaha valaki így szeretni? Vádolni kezdte magát, hogy elüldözte a feleségét. Vajjon mit csinál most ő? Bizonyára könnyezik s a gondolatai ép úgy feléje szállnak most, mint az övéi ő hozzá.

És Tobor, a büszke Tobor másnap már sietett utána a feleségének, hogy visszahívja. A mikor megérkezett kastélyába, ledobta magáról az uti ruhát s aztán a kocsira ült, hogy

LEGUJABB.

— Táviratok és telefon-hírek. —

Miniszteri tanácskozás.

Budapest, szept. 24. A minisztertanács tegnap délelőtt tíz órától délután háromig tartott. A miniszterek ma délelőtt folytatták tanácskozásukat. A tanácskozás tárgyát azok a törvényjavaslatok képezik, amelyeket a kormány az őszszel fog a törvényhozás elé terjeszteni.

Magyar-horvát közeledés.

Budapest, szept. 24. *Solymosi* Elek, a Népszínház nyugalmazott tagja, a zágrábi horvát lapokba cikket írt, amelyben a horvát színházakról és általában a horvát kulturáról a legnagyobb elismeréssel szól és fölveti azt az eszmét, hogy koronként *Budapest* horvát nyelvű és *Zágráb*ban magyar nyelvű színlelőadásokat kellene rendezni, ami a magyarok és horvátok közeledését bizonyára csak elősegítené. A zágrábi országos színház intendánsa most levelet írt *Solymosinak*, amelyben a legmelegebben fölkarolja az eszmét, melynek megvalósítását a maga részéről is kívánatosnak tartja. Nemcsak kulturális tekintetben volna ez nagyfontosságú, és üdvös dolog, hanem nagy befolyással lehetne politikai tekintetben is a magyarok és horvátok közeledésére és a testvéri jó viszony megszilárdítására. — Zágrábban az eszme megvalósítása érdekében már megindult a mozgalom.

Lujza hercegnő ügye.

Páris, szept. 24. *Lónyay* Elemérné grófnő tegnap délután meglátogatta *Lujza* hercegnőt a Westminster-szállóban és két óra hosszat maradt nála. Távozása előtt sétakocsikázásra hívta meg nővérét és együtt kocsiztak a Bois de Boulogneban még egy óra hosszáig, egész a ke-

áthajtasson a szomszédba. Az ut a Tisza mentén vitt el s Tobor a nádas mellett leszállt s újra odatelepedett a szomorúfüzek alá, hogy egy kissé gondolkozzék. Mit is fog mondani a feleségének? Mivel fog beköszönteni?

Nem tudott semmi okosat kisűtni. Hátha elfordult tőle végkép az asszony? Ugy érezte, hogy ezt nem tudná túlélni. Töprengve bámult a pusztaságba s végre is alkonyattájban eszmélt föl. Ekkor eszébe jutott ismét az, hogy kietlen magány, a mi reá vár, a lelki szemei előtt pedig megjelent a feleségének a mosolygó arca, majd mintha könnyes szemeit látta volna felragyogni. Tobor kikapta a kocsisa kezéből a gyeplőt, a lovak közé vagott és örült vágatással hajtott be a szomszédos portára.

Ott a verandán várta a felesége. Tobor látta rajta, hogy ő is mennyit szenvedhetett s e pillanatban megérezte, hogy a ki ennyire szenved, az nagyon szeret. Férj és feleség egy pillanatig némán állottak szemben egymással. Azután Tobor odalépett az asszonyhoz s csöndesen mondta:

— Bocsáss meg!

Az asszony nem felelt semmit, de mikor aztán Tobor kézenfogva vezette kocsijához, némán, engedelmesen követte.

Tobor boldogan hozta haza a feleségét, a kiről érezte, hogy az egyetlen teremtés, a ki megérti őt, a ki tudja, hogy e három nap boldogtalanságáért soha sehol sem találhat kárpótlást egyikük sem — csak egymás szívében.

leti expressz-vonat elindulásáig, amelylyel a grófné Bécsbe utazott.

Lónyay grófné környezetéből az halatlatszik, hogy *Lónyayné* Párisból való elutazása előtt táviratozott *Koburg* Fülöp hercegnek, tudatván vele, hogy testvérét meglátogatta és meggyőződött róla, hogy a hercegnő épp oly kevéssé örült, mint a herceg maga. Kijelenti a táviratban, hogy föl van háborodva a hercegnek feleségével szemben tanúsított viselkedése miatt és mindent el fog követni, hogy visszaszeresse testvére becsületét, melytől a szerencsétlen asszonyt *Koburg* herceg fosztotta meg.

A belgrádi ünneplés.

Belgrád, szept. 24. Tegnap délután a király, *Danilo* montenegrói trónörökös és a bolgár küldöttség megnézték a lóversenyt és a kárusszelt. A nép mindenütt lelkesülten üdvözölte a királyt. A bolgár küldöttség tegnap este elutazott. A délután folyamán egy montenegrói csapat nemzeti öltözetben fölkereste *Sándor* király sírját. A sírnál gyertyát égettek és imákat mondtak. *Péter* király tegnap este a szkupstina tiszteletére ebédet adott.

Szenzációs öngyilkosság.

Budapest, szept. 24. Tegnap késő délután itt szenzációs rablótámadás és öngyilkosság történt. A Havas-utca 6-ik számú házába egy fiatal férfi rohant be, üldöző emberektől követve, akik riadt hangon kiáltoztak:

— Fogjátok meg a rablót!

A 6. számú ház házfelügyelője kiszaladt lakásából és revolvert fogott az idegen ellen. Erre az üldözött háromszor kilötte revolverét. Az egyik lövés eltalálta *Verhosek* Ferencz kifutót, a másodiknak a golyója a levegőbe repült, a harmadikat pedig saját maga ellen szögezte és agyonlőtte magát. Az öngyilkos a Képiró-utczából szaladt a Bástya- és Zöldfa-utczán át a Havas-utczába. Szemtanuk szerint a Képiró-utca 7. sz. házból jött ki, ahol egy *Dezső* Katalin nevű leánynál volt. A leány azt állítja, hogy vendége egyszerre csak revolvert rántott, azzal őt szájon ütötte és nyakáról le akarta tépni a lánczot. A leány nagy lármát ütött, mire a szomszédlakók döngödni kezdtek az ajtót. Erre a rabló az ablakon kiugrott és elfutott.

A rendőrségnek a tegnapi est folyamán a legbuzgóbb nyomozása daczára sem sikerült az öngyilkos kilétét megállapítania. Holttestét kivitték a halottasházba, ahol aztán ma délelőtt *Hadhauser* adólist Lajos nevű fiát ismerte föl a halottban.

A szerencsétlen apa előadása szerint fia degenerált, beteg ember volt, aki igen sok gondot okozott családjának. Folytonosan öngyilkossági eszmékkel tépelődött és augusztus 20-án öngyilkossági kísérletet is követett el. Az apa teljesen kiártnak tartja azt, hogy a fia rabolni akart volna és azt hiszi, hogy megzavarodott elmével követte el tettét, abban a rögeszmében, hogy neki más valakivel együtt kell meghalnia.

Port Arturban kiütött a kolera.

London, szept. 24. A Reuter-ügynökségnek jelentik *Csingtauból*, hogy ott időző orosz katonatisztek híradása szerint *Port-Arturban kiütött a kolera*. A betegség még eddig csak szórványosan lépett föl és kevés áldozata van, *de attól félnek, hogy járványossá válik*.

Horvátok és németek verekedése.

Diakovár, szept. 24. Tegnap este *Viskocében* véres verekedés volt a horvátok és németek között. A németek egy korcsmában mulattak és német dalokat énekeltek. Erre a horvátok körülfogták a házat, behatoltak a korcsmába és *revolverekkel lövöldöztek*. Odabent nagy verekedés támadt. A korcsmát majdnem teljesen szétrombolták. A korcsmáros alig tudott a családjával elmenekülni. *Több ember halálosan megsebesült. A súlyosan sebesültek száma husz*. A bíróság megindította a legszigorubb vizsgálatot.

Pusztító ciklon.

Palermo, szept. 24. *Ustica* szigetén rendkívül heves ciklon pusztított, amely számos lakóházat és más épületet romba döntött. A ciklonnak sok emberáldozata van. *A romok alól eddig negyvenöt súlyosan sebesülteket húztak ki*.

Gyermekek szerencsétlensége.

New-York, szept. 24. *Cincinnati*-ből táviratozzák, hogy ott egy iskola játszótérnek padlója beszakadt, mikor a terem épp tele volt gyermekekkel. *Tíz gyermek szörnyethalt, sokan életveszélyesen megsebesültek*.

Elégett osalád.

Bukaresd, szept. 24. *Davidek* Márton bányász ittas állapotban lámpát akart gyújtani a szobában. A lámpa fölrobbant és a szoba butora tüzet fogott. *A férj, az asszony és három gyermekük életveszélyesen összeégett*.

Vasuti katasztrófa.

Luxemburg, szept. 23. Luxemburg közelében *egy tehervonat összeütközött egy személyvonattal*. A tehervonat kisiklott. A személyvonat utasai közül *tizenegyen súlyosan megsebesültek*.

Automobil és postakocsi összeütközése.

Déva, szept. 24. A *maros-solymosi* országúton a postakocsi szembe találkozott egy Romániából jövő automobillal. A postakocsi *lovai megbokrosodtak és nekimentek az automobillnak*. Az automobil fölborult, a postakocsi porrá zúzódott. Az automobil vezetője és a postakocsi kocsisa *súlyosan megsebesültek*.

A nagy hideg.

Lőcse, szept. 24. Itt és az egész vidéken rendkívül hideg idő jár. A duránci határban ma reggel *megfagyva találták Madoja* Jakab házaló üveget.

KÜLÖNFÉLE.

— **Páris város kiküldöttel Fiumében.** A párisi községtanács tanulmányuton levő kiküldöttel, kik most Budapesten tartózkodnak, a fővárosból állítólag Bécsen és Trieszten keresztül városunkba fognak jönni, hogy kikötők berendezését tanulmányozzák. A kiküldöttek mindannyian párisi városi képviselők. Összesen nyolczan vannak és pedig: *Barbier* Leon vasuti elnök-igazgató, *Cherrioux*, *Duval*, *Arnoux*, *Dausset-Patente* és *Rozier* kerületi tanácsosok, *Boreux* műszaki igazgató és *Gauthier* mérnök, a bizottság titkára. A párisi vendégek körülbelül a jövő hónap első napjaiban érkeznek városunkba.

— **A kivándorlási tanács új tagja.** A miniszterelnök a kivándorlásról szóló 1903. évi IV. törvényezikk 38. §-a szerint szervezendő kivándorlási tanácsba tagul három év tartamára gróf *Klebensberg* Kuno dr. miniszteri segédtitkárt küldte ki.

— **Az interparlamentáris magyar csoport körutazása Amerikában.** Washingtonból jelentik: Az interparlamentáris magyar csoport tagjai a Niagara-vizesés megtekintése után Buffalóból New-York államon át Albanya utaztak, s pár órai ottidőzés után folytatták útjukat Jersey-City felé. A magyar csoport tagjait Jersey-Cityben az ottani magyar társaskör és betegsegélyező-egyesület száztagu küldöttsége fogadta, melynek nevében Nánassy Lajos elnök üdvözölte lelkes szavakban Apponyi Albert grófot és a magyar csoport tagjait. Apponyi Albert gróf megköszönve a szíves üdvözlést, nagy hatást keltő beszédében fejtegette, hogy miként egyeztethető össze a kivándorolt magyar ember hazafisága az amerikai magyar állampolgárnak új hazájához való hűségével. A város megtekintése után este Washingtonba utaztak a magyar csoport tagjai. Hosszu kocsisorban vonultak a városba, a hol a magyarok szintén lelkesen fogadták őket. Minthogy a legtöbb állam diplomáciai képviselője Washingtonban tartózkodik, a különböző államokból ott időző törvényhozók saját államuk követét meglátogatták. *Roosevelt* elnök szombaton délután három órakor fogja fogadni az interparlamentáris magyar csoport tagjait a Fehér Házban. Washingtonból vasárnap utaznak el a magyar képviselők. Egy részük Baltimorem és Philadelphian át New-Yorkba megy, a hol huszonnyolczadikán fognak hajóra szállni, tulnyomó részben azonban már huszonhetedikén indulnak a bosztoni kikötőből a Cunard-társaság *Ivernia* nevű hajóján Liverpoolba.

— **Bucsu a szinpadtól.** *Szegedi* Zelma, a pécsi szintársulat bájos szubrettprimadonnája, aki itteni szereplése révén kedves ismerőse a fiúmei közönségnek is, megvált a szinpadtól és a házasság csendes révébe vonul vissza. *Szegedi* Zelma, ki még most Hódmezővásárhelyen játszik, Pécsre már nem tér vissza a szintársulattal. A színésznőt a napokban jegyezte el *Vidor* Ferencz kaposvári törvényszéki jegyző, egy előkelő kaposvári család fia. Az esküvőt már a jövő hó végén megtartják.

— **Csendélet a susáki kerületi fogházban.** Csak nemrég említettük meg, hogy a susáki fogházból két csavargó jóformán az ör szemelättára megszökött. Most arról értesülünk, hogy a szökések ott ugyszólván napirinden vannak. Körülbelül egy hónappal ezelőtt is három unatkozó jómadár kivágyott a szabad levegőre és mivel még a rendes uton-módon messze voltak a kiszabadulástól, kapták magukat és egyszerűen odébbállottak a jámbor

rendőrök nagy bámulatára. Az egyik vállalkozó szellemű ficzkót, valami *Curat* Simon nevű a napokban a közeli Martinschizzán, a vesztegár-kikötő közelében letartóztatták, mire ez természetesen még aznap éjjel ismét megugrott.

Tegnap délután a susáki rendőrfelügyelő letartóztatott egy másikat is a megszököttek közül és most csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy vajon ez mikor fog újra odébb állni?

— **Hangverseny a városi színházban.** *Koczián* Jarosláv, az ismert lengyel hegedűművész a legközelebbi napokban városunkba érkezik és egy este a városi színházban fogja a fiúmei közönséget bravuros játékával szórakoztatni. Az érdekes művészestére jegyek már most előre válthatók *Ozoni* Károly illatszerekkereskedésében a Korzón.

— **Szerencsétlenül járt turista.** A kitzbüheli *Alpenverein* azt a szomorú hírt táviratozza, hogy *Kayser* Gyula, haditengerészeti sorhajóhadnagy a *Kaisergebirgen* tett kirándulása alkalmával lezuhant a mélységbe és rövid idő alatt belehalt sebeibe. Holttestét *Hellenau*ba vitték. A szerencsétlenül járt tiszt mindössze 26 éves volt és 1894—99 között végezte a fiúmei haditengerészeti akadémiát.

— **Tragikus haláleset.** *Ferlan* Bódog, ismert fiúmei fiatal kereskedő tegnap este hirtelen meghalt. Tragikussá teszi a halálesetet az a körülmény, hogy egy kis elővigyázat mellett talán nem következett volna be. Ugyanis *Ferlan* nevének közvetlenül a szerencsétlenség előtt halott kis gyermeke született, a szülésnő pedig ezt minden előkészítés nélkül adta tudtára a fiatal férjnek, kit felesége szenvedése már amúgy is nagyon fölízgatott. A lesújtó hír után olyan rettenetes hatással volt a fiatal férfira, hogy nyomban halva rogyott össze.

— **A kivándorlás hiénái.** Ezen a czímen akár állandó rovatot nyithatnánk lapunkban. A lelketlen csábítók garázdálkodása egyre nagyobb mértéket ölt a rossz természetű, elégedetlen, szegény nép körében. Temesmegye *Szent-András* községében az utóbbi hetekben oly nagy arányokat öltött a kivándorlás, hogy az alispán vizsgálat foganatosítására utasította *Prepeliczay* Ödön központi főszolgabíró. A főszolgabíró megállapította, hogy a kivándorlást egy odavaló kézműves, *Ramt* Jakab szervezi két társa, *Wittmann* Miklós és *Zarice* Zsigmond segítségével a *Misler*-féle brémai kivándorlási vállalat érdekében. A három jómadár tömegesen vitte ki az országból a szentandrási gazdákat a különösen a sok fiatal leányt. Rőpiratokkal, képekkel s a könnyű meggazdagodás ígéreteivel csalták lépre a könnyen hívő népet, amely seregestül engedett a csábításnak. A főszolgabíró *Ramt* Jakabot 600 korona pénzbüntetésre és 60 napi elzárásra, társait pedig egyenkint 300 korona bírságra és 30 napi elzárásra ítélte.

TARKA VILÁG.

A komponista.

Goldmark Károly hazánkfiával, a *Sába királynője* opera világhírű szerzőjével történt. Egy utazása alkalmával ismeretlen szép, fiatal hölgygel került össze a vasuti kupéban. Csakhamar megindult a beszélgetés és *Goldmark* udvariasan bemutatkozott az ismeretlen szépségnek:

— *Goldmark* Károly vagyok, a *Sába királynője* komponistája.

— Ah, az igazán fényes állás lehet, — jegyezte meg a zenei dolgokban nem igen jártas szépség. — Ugy-e bár, nagyon jól fizeti önt a királynő?

Elmés fejedelem.

Károly badeni őrgróf, Karlsruhe építője, igen rendszerető, takarékos ember volt. Mindennap írásban kellett eleje terjeszteni az udvartartás költségeit. Egyszer ezt a följegyzést látja az írásban:

— Elpusztult három kappan.
— Hány üveg bor pusztult el velük az udvari pinczéből? — írta föl nyomban az előterjesztés szélére és visszaküldte a fő-élelmezőmesternek.

Hol a rendőr?

Susákon nagy zenebona volt a minap este egy korcsma előtt. A zenebonát becsipett legények rendezték. Valami 8—10-en lehettek s összegabalyodva püfölték egymást. Az utca lakói a nagy zajra kiálltak a kapuk elé, nézni a verekedést.

Fokról-fokra nagyobb lett a horvát legények harczi kedve; úgy, hogy egyik-másik kapuban álló attól félt, hogy nemsokára vér fog folyni.

Tanácskozott egy-két szemlélő.

— Szét kell ugrasztani a legényeket.

De ki nyúl hozzájuk, az volt a kérdés.

Némelyik öregasszony sipított:

— Hát nincs itt rendőr?

— Dehogyan nincs, — mondá egy kapuban álló.

— Merre van hát?

A kapuban álló ember kivette a szájából a pipát, úgy mondta:

— A verekedő legények között. *Ó van legalul.*

Szerencse!

Egy ur rémülten veszi észre a színházban, hogy a szomszédja ráült a kalapjára. Persze nekítámad az ügyetlen urnak, aki flegmatikusán szól:

— Igazán sajnálom, de még szerencse, hogy így esett a dolog. Lehetett volna még rosszabbul is.

— Mennyiben?

— Hátha a magam kalapjára ültem volna?!

Kikötőnk forgalma.

Érkezett:

Szeptember 24-én:

Brindisi, olasz lobogó alatt, tonnatartalma 532, kapitány Vite Barics, jött Anconából.

Tonci, osztrák lobogó alatt, tonnatartalma 84, kapitány Druskovich, jött Triesztből.

Indult:

Szeptember 24-én:

Veria, angol logogó alatt, tonnatartalma 2064 kapitány Hewitson, indult Liverpoolba.

Andrássy, magyar lobogó alatt, tonnatartalma 939 kapitány Bassich, indult Rotterdamba.

Széchenyi, magyar lobogó alatt, tonnatartalma 1149, kapitány Sillich, indult Bordeauxba.

Vites, osztrák lobogó alatt, tonnatartalma 69, kapitány Gamutin, indult Cattaroba.

24-én éjjel érkeztek:

Daphne angol gőzös Smimából,

Adria

magyar királyi tengerhajózási részvény-társaság tengeri forgalma.

Érkezett:

Duna, szeptember 24-én Santosból Triesztbe. Mátyás király, szeptember hó 24-én Valenciából Triesztbe. Jókai, szeptember 22-én Piuméből Amsterdamba.

Indult:

Adria, szeptember 23-án Algirből Maltába. Tisza, szeptember 24-én Fiuméből Glasgowba. Kassa, szeptember 23-án Palermóból Nápolyba. Rákóczi, szeptember hó 23-án Palermóból Messzinába. Zrinyi, szeptember 24-én Bariból Messzinába.

KÖZGAZDASÁG.

+ **Fiume és az új olasz kereskedelmi szerződés.** Az új olasz kereskedelmi szerződésnek alant közölt feltételeiből már most konstatálhatjuk, hogy azok Fiume eddigi beviteli borkereskedelmére nézve egyszerűen *megsemmisítő* hatásúak. A kedvezményes vám mellett továbbra is behozható 450,000 hektoliternyi bormennyiség ugyanis kizárólag *száraz-*

földi uton jöhet be az új megállapodások szerint az országba, míg a *tengeri uton behozott bormennyiség nem részesül vámkedvezményben.* Miután pedig az elvámolás és az ellenőrzés helyéül is Budapest és Bécs jelöltetett ki az új szerződésben Trieszt és Fiume helyett, ez intézkedések maguk után fogják vonni az összes fiumei borkereskedő cégeknek Budapestre való végleges átköltözését. Fiume evvel *teljesen elveszti* eddigi virágzó beviteli borkereskedelmét.

+ Az olasz kereskedelmi szerződés.

Bécsből jelentik, hogy Vallombrosában az új osztrák-magyar-olasz kereskedelmi szerződés első olvasását még a hét végén betejezik. Ezután következik a második olvasás Rómában. Miután ezt is bevégezték és Bécs és Róma utasításait megadják, a szerződést e hó végén aláírják. A szerződést aztán a bécsi külügyi hivatalnak beküldik, amely a kormányokkal összeköttetésbe lép, a szerződést lefordítja és október első napjaiban közlésezi. Olaszország vámmérséklést kapott bizonyos füge- és mandulafajok részére. Ez a kedvezmény már az ideiglenes szerződésben is benne van és így azzal együtt lép életbe. Ezenfelül Olaszországnak 4 korona kedvezményes vámot engedélyeztek a táblaolaj részére, amelynek az eddigi váma aranyban 2 forint 40 krajczár volt. A délygümölcsök eddigi vámentessége továbbra is érvényben marad. A főzélékek váma eddig 5 forint volt, részben 2 forintra mérsékelve. Ezen a kétforintos mérsékelt vámtételen lényeges változtatásokat nem eszközöltek. E kedvezményekkel szemben a tárgyalásokon a monarchianak olasz részről továbbra is meghagyták a vámentességet az Olaszországba exportált fára, a lovak eddigi vámentessége azonban megszűnik. Az Olaszországba Ausztriából és Magyarországból kivitt lovak után az új szerződés értelmében 25 lira vámot kell fizetni. A tárgyalások folyamán megállapított 450,000 hektoliternyi bormennyiség, mely 6 aranyforintos kedvezményes vámtétel mellett hozható be október, november és december folyamán Ausztria és Magyarország területére, csak *szárazföldi* uton jöhet. *A tengeri uton behozott bormennyiség nem részesül e vámkedvezményben* még e három hó alatt sem, hanem az autonóm vámtarifában megállapított 60 koronás vámtétel mellett lesz elvámolva. Azok a házastásra szánt borok, melyek kedvezményes vámtétel mellett hozatnak be a monarchiába, nem a határon, hanem a budapesti és bécsi fővámvivatalban lesznek elvámolva.

+ **A bécsi kereskedelmi kamara új elnöke.** Bécsből sürgönyzik, hogy az ottani kereskedelmi kamara tegnap választotta meg új elnökét *Mauthner* Miksa báró, az osztrák urakháza tagja helyébe, ki egészségi okoknál fogva lemondott. Az új kamarai elnök *Kink* szabadelvű képviselő, ki megválasztása alkalmából hosszú beszédet mondott, melyben különböző gazdasági kérdésekre terjeszkedett ki.

+ **Uj gyár-alapítások.** Pozsonyban — egy szaklap szerint — 300 vagon termelésre berendezett sodrony-, sodronyszeg- és láncgyárat terveznek. A vállalat élén *Sohansen* düsseldorfi vasgyár-igazgató áll, aki pozsonyi tőkepenzeseket igyekszik a vállalatnak megnyerni és maga is nagyobb tőkével akar a vállalatban résztvenni. Ugyancsak Pozsonyban *Horowitz* Bódog és *Weisz* Izidor pozsonyi kereskedők «Magyar gőzgyár illatos vegyi termékek, éterikus olajok, esszenciák, gyümölcs-éter, szörp és festékek előállítására» czim alatt új ipartelepét létesítettek.

Hits Károly gráci posztógyáros tárgyalásokat folytat Németujvár sopronmegyei község előljáróságával egy nagyarányú posztógyár létesítése érdekében.

Kann és társa bécsi gyapjuszövő cég Sopronban 300 munkással és 400 szövőszék-

kel — 1,200.000 korona befektetéssel — gyapjuszövőgyárat létesít. A cég himzéshez való fonalgártására is berendezkedik.

A győri viaszosvászongyárnak, melyet a prágai *M. Grab & Söhne* cég tervez, létrejötte most már biztosítva van és a gyár építését a cég még az idén megkezdi. A gyárat, melyet a legmodernebb gépekkel szerelnek fel, viaszosvászongyárkonfekcionálására is berendezik. A befektetett tőke körülbelül két és fél millió korona. A gyár 120—150 munkást fog foglalkoztatni.

A hunyadmegyei Sebhely közsében *Boér* Péter szászvárosi vállalkozó a volt kincstári három helyére négyütegű vashámort épített.

Zólyomban 100.000 korona alaptőkével (1000 darab 100 koronás részvény) kerámiai gyár részvénytársaság van alakulóban. Az alapítók élén *Skorczina* Mátyás polgármester, *Havas* Dávid fűtőházi főnök, *Stark* Zsigmond és *Telcs* Ede szobrász állanak. A részvény-aláírási tervezetet már kibocsátották.

+ Osztrák vasbánya-társaságok

fuziója. A prágai vasipar-társulat és a cseh bányamű-társaság szeptember 26-án és 27-én tartandó igazgatósági ülésén a rendes üléstárgyakon kívül (a mérleg megállapítása) tárgyalás alá veszi a két társulat egyesülésének tervét is. Az egyesülést úgy tervezik, hogy a cseh bányamű-társulat olvadjon bele a prágai vasipar-társulatba és pedig úgy, hogy a cseh bányamű-társulat részvényeseit a prágai vasipar-társulat részvényeivel elégítik ki és pedig a bányamű-társulat öt részvényéért a vasipar-társulat három részvényét adják. A prágai vasipar-társaság részvénytőkéje ez idő szerint 16.500.000 k. A cseh bányamű-társaság 12.800.000 kor. részvénytőkével rendelkezik. A fuzió tervét mindenfelől nagy tetszéssel fogadták, ami a mai bécsi és budapesti értéktőzsdén mind a két társulat részvényeinek tetemes áremelkedésében is kifejezésre jutott.

+ **Amerika és a bevándorlás.** Az északamerikai Egyesült-Államok kormánya újabb korlátozó intézkedéseket akar életbe léptetni a bevándorlás ellen. Az illető törvényt el fogják készíteni olyképp, hogy ötven éven felül való egyéneknek nem engedik meg a letelepülést Amerika földjén, mert az ilyen nagykoru bevándorlók már nem tudnak a megválasztott életmódhoz hozzászokni és így csak terhére esnek a földnek, mely letelepülésüket megengedi. Hogy Amerika minden módon védekezze a bevándorlás ellen, könnyen megérthető. Csak a minap adtak ki New-Yorkban egy bevándorlási statisztikát az elmúlt évről és ennek számadatai igazolják az Egyesült-Államok kormányának erélyes eljárását. A statisztika például 196,117 bevándorolt dél-olaszországit mutat ki a múlt évről, a kik közül 84,412 se írni, se olvasni nem tud és a kik közül 135,195 harmincz dollárnál kevesebb vagyonnal érkezett Amerika földjére. A bevándorlási statisztika összehasonlító táblázata a következő:

Nemzetiségek	30 dollárnál kevesebb vagyonnal	
	Bevándorlók száma	Analfa-béták vagyonaik
Horvátok és szlavonok	32,907	11,104 27,318
Szlávok	34,427	6,632 29,903
Lengyelek	82,343	22,664 60,558
Litvánok	14,432	5,487 9,972
Rutének	9,843	4,595 9,672
Zsidók	76,203	14,980 29,029
Angolok	28,451	341 5,871
Irek	35,366	1,173 23,321
Finnek	18,884	187 13,451
Skandinávok	79,347	264 47,586
Németek	71,782	2,438 30,961
Magyarok	27,124	2,564 20,962

Kérdés ugyan, hogy hű-e e statisztika és nincs-e az adatok a bevándorlás ellen való propaganda céljainak elősegítésére korrigálva. Az Egyesült Államok legközelebbi congresszusát mindenesetre élénken fogja foglalkoztatni a bevándorlás kérdése és szinte kétségtelen, hogy a bevándorlás megszorítására czélzó törvényt fog elfogadni. E helyt egyszerűen megemlítjük, hogy a hajóstársaságok harcra a kivándorlók szállításáért véget ért Hamburgban tartott értekezletükön megegyeztek és meg is állapították az új tarifákat.

Tőzsdei árfolyamok.**Értéktőzsdék.**

1904. szept. 24.

Budapest. Aranyjár. 4%	K. 118.90
Koronajár. 4%	97.70
3%	88.75
Magyar földterherment. 4%	97.75
Horv. Szlavon	98.50
Tisza-szab.	161.50
Osztrák papírjár.	99.25
ezüst	100.—
arany	119.—
korona	99.—
Osztrák-magyar bank	1615.—
Magyar hitelbank	777.50
Osztrák hitelbank	662.25
Osztrák-magyar vasut	648.50
100 márka	117.40
London vista	239.60
Páris	95.05
20 frankos arany	19.02
100 lira (olasz)	95.10
20 márka	23.46
Bécs. Magyar hitelr.	K. 777.50
Osztrák hitelr.	664.—
Rimamurányi	525.—
Union-bank	535.—
Magyar államvasut	647.—
Leszám. bank	458.—
Jelzálogbank	514.—
Adria	479.—
Länderbank	446.75
Lloyd	750.—
Török sorsjegy	133.50
Berlin. Osztrák hitelr.	K. 209.40

Budapesti árutőzsde.

1904. szept. 24.

Buza október	K. 10.28
" április	10.64
Rozs október	7.49
" április	7.95
Zab október	6.84
" április	7.24
Kukoricza szept.	7.20
" május	7.28
Zsir	69.50
Szalonna	61.—

Newyorki gabonátőzsde.

1904. szept. 23. (Sürgönyjegyzés).

Busa loco	Cent. 113.3/8
október	" 115.7/8
december	" 115.5/8
Tengeri	Cent. 56.3/4
október	" 56.1/2
december	" —
Fuwardij Liverpoolba	pence 1.—

Gyarmatárak.

1904. szeptember 24.

Kávé.

Havre Santos good average:	
Szeptember	Frank 45.75
December	" 45.75
Márczius	" 46.50
Hamburg Santos good average:	
Szeptember	Márka 37.—
December	" 37.50
Márczius	" 38.25
Newyork, szeptember 22.	
Fair Rio loco	Cent. 8.8/16
Szeptember	" 6.85
December	" 7.05

Cukor.

Prága frco Aussig kész	K. 27.20
" uj	" 27.20
frco Prága raff.	" 75.—

Főszerkesztő:

Szemerjai Kovács Zoltán.

Felelős szerkesztő:

Murai Jenő.

Kiadótulajdonos:

„Unio” könyvnyomdai műintézet.

Két csinosan

butorozott egymásba nyíló szoba kiadandó. Czim a kiadóhivatalban.

Értekezni 1—2 óráig.

Ujságkihordó (asszony is lehet) azonnali felvételre ke-restetik. Czim a kiadóhivatalban.

A legszebb és leghasznosabb ajándékok.

Nagy raktár: Alpacca és Chinaezüstökben és Lámpákban.

Karlsbádi és franczia porcellán és üveg készletekben.

Mindennemű üvegtáblák, tükrök és képekerek legolcsóbb árak mellett.

Jacques Weiss veje: WEISZ SALAMON-nál. FIUME. Az Adria-palotával szemben.

EXNER RUDOLF

Első butorszállító és szállítmányozási vállalat

Központ: Trieszt, Via della Stazione 17.

Képviselő Fiumében: EGGENHÖFFNER R.

Via della Sanità 4. földszint.

Költözködések elvállalása úgy a városban mint bármely idegen helyre legújabb mintájú 6 és 8 méter hosszú, előnyös szerkezetű butorszállító kocsikkal.

Butoroknak és értéktárgyaknak őrizetbe vétele. Mindennemű csomagolások elvállalása. Tárgyaknak házhöz szállítása és onnan való elvitele.

Értesítés.

A T. Cz. sört fogyasztó közönségnek.

Ezen városban megnyílt

DREHER ANTAL Kőbánya-Budapesti

cs. és kir. udvari szállító

elismerett kiváló sörgyárának fő lerakata.

Irodahelyiség: Via del Canale 8. sz., interurb. telefon 226. sz.

Különlegesség gyermekágyban fekvőknek és lábadozóknak.

Dupla Maláta kőször, majolika üvegekben.

Márcziusi kiviteli sör és Királysör 1/2 literes üvegekben.

A sör a gyár eredeti csomagolásában érkezik, 25 és 50 üveget tartalmazó ládáiban. A hajók számára jótállás mellett pasteurizált sör szolgáltat, a mely az időjárás minden viszontagságának ellenáll.

Kicsinyben kapható: Cartesio Miklós fűszerkereskedőnél Via Governo. Telef. 405. és G. Angelini fűszerkereskedőnél Via Fiumara. Telefon 552.

RENDELÉSEK RUPNICK EMIL a gyár képviselőjéhez

(Via del Canale 8. sz. Interurban telefon 226. sz.)

intézendők.

MAGYAROK OTTHONA!
Rosenthal Lipót -- Fiume
AZ ADAMICHTÉREN.
 Játék, pipere, japan és kagyló áruk, bőrönd
 és utikosár raktár
10 KÉPES LEVELEZŐ-LAP 20 KRAJÓZÁR.

•—————•
Használt és új bútorok
 vétele és eladása az
Al buon prezzo
 BUTORRAKTÁRBAN
 Via San Vito 7. sz. földszint.
 Ruha- és egyéb szekrények 13, 14 és 16 fo-
 rintért adatnak el.
 Egyszerű teljes szobaberendezés 88 frt.
 Fényes vagy matt " márvánnyal 130 "
 Altdeutsch matt 150 "
 •—————•

Gyógy-Cognac
 Camis és Stock, triesti cognac-
 gyárából
 ————— kapható —————
minden elsőrangú üzletben.
 A magyarországi fiók igazgatósága:
Haas Ignác, Fiume. Telefon 628.

ALKALMI VÉTEL.
 Egy háló szoba
butor, igen olcsón
 eladó. Czim a kiadóhivatalban.

Perfekt saldocontista
 nyelvösmeretekkel azonnali belépesre keres-
 tetik. Ajánlatok „könyvelő“ czimen e
 lap kiadóhivatalába intézendők.

Aki olcsó és jó
BUTOR
 óhajt vásárolni, vegye azt az ál-
 talánosan ismert és megbízható
asztalos és kárpitos
butor ezégnél
J. Hertmann & Figlio
 (ezelőtt Sachs succ.)
 Via Governo, - FIUME.
 Árjegyzéket és költségvetést kívánatra
 ingyen és bérmentve küldünk.

Hivatalnok
 ki a magyar és olasz nyelvet tökéletesen birja,
 1200 kor. kezdő fizetéssel azonnal felvétetik.
 Czim a kiadóhivatalban.

? IRIS ?

Hirdetések és előfizetések
„A TENGERPART“
 czimű politikai napilapra felvétetnek a
 kiadóhivatalában: **Fiume „Adria“ palota.**

Inserzioni ed abbonamenti
 per il giornale politico quotidiano
„A TENGERPART“
 si ricevono nell' amministrazione del giornale.
FIUME, PALAZZO „ADRIA“.

Hirdetések
 és
előfizetések
 felvétetnek
„A Tengerpart“
 kiadóhivatalában
„UNIO“
 könyvnyomda
FIUME
 Riva Szápáry (Adria
 palota).

Cognac
 az Első Tokaji Cognac gyár ter-
 méke a legkedveltebb.
 Különlegességek:
Gyógy Cognac és
Diabetikus Cognac.
 Kapható minden finomabb ételmezési és
 czukrász üzletekben.
 Képviselőlet Flumében:
FABICH FERDINANDO.

Könyvnyomdai műintézet

Tipografia artistica

„UNIO“
 „Adria“ palota, **FIUME** palazzo „Adria“.
 TELEFON 224.

— SZÁLLIT —
 minden a nyomdászatba vágó munkát
 gyorsan, szakismerettel és a legolesőbban.
— ESEGUISCE —
 prontamente con conoscenza del ramo ed
 al più buon mercato ogni lavoro tipo-
 litografico.

„Adria“ magyar kir. tengerhajózási részvénytársaság.

Atlanti szolgálat.

1904. szeptember havában az alant felsorolt első osztályú gőzösök vagy ezek helyettesei fognak Fiuméből az alant megjelölt irányokban és külföldről hazafelé indítani, feltéve, hogy rossz időjárás vagy előre nem látható körülmények a meneteket meg nem akadályozzák:

KIVITEL			BEHOZATAL			
Hova	Gőzös	Kelet	Honnan	Hová	Gőzös	Kelet
Buenos Ayres, Montevideo, Rosario.	»Tibor»	22/VIII-2/IX	Liverpool	Fiume	»Tyria»	1-10
New-York	»Pannonia»	1	Hamburg ¹⁾	»	»Bagdad»	1-10
Liverpool ¹⁾	»Falernia»	1-10	Manchester	»	»Andrássy»	1-10
Hamburg ¹⁾	»Soderhamne»	1-10	Bordeaux	»	»Stefánia»	1-10
London ¹⁾	»Syria»	1-10	Rotterdam	»	»Széll Kálmán»	1-10
Bordeaux	»Báthoria»	1-10	New-York	»	»Slavonia»	13
Rouen	»B. Kemény»	1-10	Liverpool ¹⁾	»	»Flaminian»	5-15
Pernambuco, Bbhia, Rio de Janeiro Santos*			Hull, Newcastle o/T	»	»Austria»	5-15
Liverpool	»Arade»	10	London ¹⁾	»	»Jago»	5-15
Hull, Newcastle o/T	»Pavia»	5-15	Rotterdam	»	»Balaton»	10-20
Antwerpen	»Voturno»	5-15	Rouen	»	»Nagy Lajos»	15-25
Lissabon, London	»Deák»	5-15	Liverpool	»	»Aleppo»	15-25
New-York	»Zichy»	10-20	London ¹⁾	»	»Oria»	15-25
Liverpool ¹⁾	»Ultonia»	22	New-York	»	»Pannonia»	27
Hamburg ¹⁾	»Andalusian»	15-25	Glasgow	»	»Baross»	20-30
Hull, Newcastle o/T	»Bagdad»	20-30	Amsterdam	»	»Jókai»	20-30
London ¹⁾	»Douro»	20-30	Antwerpen	»	»Szeged»	20-30
Liverpool	»Murillo»	20-30	Rotterdam	»	»Szent István»	20-30
Rotterdam	»Veria»	20-30	London	»	»Koloszvár»	20-30
Rouen ¹⁾	»Kálmán király»	20-30	Hull, Newcastle o/T	»	»Ebro»	20-30
Glasgow ¹⁾	»Széchény»	20-30	Liverpool ¹⁾	»	»Avone»	20-30
	»Matkovits»	20-30	Hamburg ¹⁾	»	»Venezia»	25/IX - 5/X
			Rio de Janeiro, Santos	Triest, Fiume	»Báró Fejérváry»	25/IX - 5/X

A *-gal megjelölt viszonylatban a gőzös **Triest** is érinti.
 Atrakodó szolgálat közvetlen hajóraklevelek alapján a felsorolt kiindulási kikötőkből az összes földközi és adriai tengeri kikötőkbe, valamint az osztrák Lloyd levantei, keletindiai, kínai és japáni vonalaira.
 1) Ha a gőzös indulása előtt 8 nappal elegendő rakomány nem jelentetett be, az igazgatóság fentartja magának a jogot, hogy ezt a kikötőt ne érintse, illetőleg hogy ezt a járatot ne teljesítse vagy későbbre halasztja.

Középtengeri szolgálat.

FIUME—MALTA—OLASZORSZÁG—DÉL FRANCZIAORSZÁG—SPANYOLORSZÁGI vonal.

Fiuméből: «Lederer Sándor» szeptember 1-én, «Szent László» 8-án, «Kassa» 15-én, «Zrínyi» 22-én «Mátyás király» 29-én.
 Valenciából: «Mátyás király» szeptember 7-én, «Rákóczy» 14-én, «Lederer Sándor» 21-én, «Szent László» 28-án.

TYRRHENI VONAL.

Az első osztályú gyorsgőzös **ÁRPÁD** minden szerdán délben **Marseilleből Genuába** indul és pedig 1904. szeptember 7-én, 14-én, 21-én és 28-án. Minden csütörtökön este 8 órakor **Genuából Nápolyba**. Minden szombaton délután 4 órakor **Nápolyból Marseillebe** és pedig 1904. szeptember 3-án, 10-én, 17-én, és 24-én
FIUME-ÉSZAKAFRIKAI vonal. Fiuméből: indul «Adria» szeptember 8-án, «Szápáry» 22-én.
 Tangerből: indul «Szápáry» szeptember 5-én, «Adria» 19-én.

„Adria“ magyar kir. Tengerhajózási részvénytársaság. - Fiume.

FIUME - NEWYORK

közvetlen összeköttetés Éjszak - Amerikával.

A „Cunard Line“ angol hajózási társaság gőzöseivel. Vezérigazgatóság a magyar korona országai részére: „Adria“ m. kir. Tengerhajózási r. t.

III. osztályú menetjegyek

Fiumétól Newyork-ig

Beleértve a hajón való étkezést és a kétnapos ellátást Fiumében

180 Korona

Legközelebbi gőzösök indulnak:

„Ultonia“ szeptember 22.én - „Slavonia“
 október 6.án - „Pannonia“ október 20.án

A **fiumei kivándorlási iroda** (Via Alessandrina) készséggel és díjtalanul szolgál mindazon fölvilágosítással, melyre a kivándorolni szándékosoknak szükségük van.